

SZEGEDI HIRADÓ.

49-ik szám.

Vasárnap, nyárelő 17-én 1860.

Második évfolyam.

Hegjelenik:

Hetenkint kétszer, csütörtökön és vasárnap reggel.

Szerkesztői iroda:

Szentháromszögtele, Geislerfele ház, 872. szm.,
hová a kéziratok bérmentve utasítandók.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Szegeden hazhozordassai: Egész évre 6 frt. — félévre 3 frt. — évnegyedre 1 frt.
60 kr. oszt. ért.

Videkre postán: Egész évre 8 frt. — félévre 4 frt. — évnegyedre 2 frt. oszt. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az 6thasibos petisitor egyszeri hirdetését 7 ujkr.
kétzerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásnál 36 ujkr.
A nyitlterben a háromhasibos petisitor igta-
tási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger
Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

Alföldi viszonyok.

A szegedi vaslemezhid terve.

Szeged valóban halad.

Alig van nap, melyen egy-egy lépésével nem találkozunk az anyagi haladás terén.

Miután pedig anyag és szellem, legalább ott, hol haladásról van szó, el nem különíthetők egymástól, szabadon reménylenünk, hogy esemény-írói tisztifunkciót fogva a szellemi haladás lépéseit is ugyanolyan számosaknak találjuk, mint az anyagiakat.

A haladás egyik szép jelének tekintjük azon eszmét, hogy a Tisza két partja oly biddal kötés-
sék össze, mely még egyrészlől a folytonos nyito-
gatásnak és becsukásnak nincsen alávetve, más-
részlől télen át is biztosítsa a Tiszán innen és túl
lakók közlekedését.

Ilyen lenne azon vaslemezhid, mely Kösztlia
jeles bécsi mérnök terve szerént százötven ölnyi
szélességben egyszersmint kiváló díszetl szolgálma
városunknak.

A tervezett hid két szárazföldi s két a vízben
álló oszloppal, azonkívül két hidfővel a helybeli
vasutidhoz hasonló szerkezettel lenne fölláltatandó.
Minden iv 50 ölnyi tért foglal s a hid oly magas
lesz, hogy a legnagyobb vízállást 3 öllel haladja.

Tervező a költséget egyszermára 400,000 ftra
teszi, de az alku megkötése esetében, ha a vízre-
nekben vagy másnép előre nem látható akadá-
lyokra találma, pótlékkövetelési igényt köt ki ma-
gának; ha azonban 400,000 ft biztosítással a vál-
lalkozónak, minden pótlékigényről előre lemond.

A művészileg kidolgozott tervrajz gyönyörű s
szakértők véleménye szerént a fölláltatandó hid mi-
nőségéhez képest a kívánt ár egyáltalán nem túl-
ságos.

Ha a tervezett hid nem csak szükséges,
hanem hasznos is lesz, hogy ezenfőlt városunk
ismét egy lépésével közelebb viend a szó szoros
értelmében ugynevezett nagy város mivoltához,
azt ugyhiszem tagadni senki sem fogja.

Arra a fontos kérdésre kell most áttérnem,
vajjon honnét vegyük azt az ötödfőltszázezer forint-
t, mely a hid létesítéséhez okvetlenül szükséges?

A város, mely az általa átveendő vár helyett
máris legalább 400,000 ft értékű laktanya és ki-
roda építésére kötelezte magát s azonkívül a terve-
zett vízvezetéshez is tetemes költséggel fog járulni,
nehezen lesz azon helyzetben, hogy e nagy össze-
get, még pedig rövid idő alatt kiteremtse, ha csak
adóságnak ez összeggel szaporítani nem akarja.

Egyes vállalkozó sem igen akad, ki ily ösz-
szeggel akar hamarjában rendelkezék, akár ily
sok pénzét egy vállalatba fektetni akarjon.

Alig maradna tehát ftn más, mint azon mód,
melynek a pesti remek lánchid köszöni lételet s az
ily részvénytársulat alapítása, melynek tag-
jai a szükséges összeget összedinák. — Ily tár-
sulat létrejöttéhez annál több remény lehet, mintán
itt nem milliókról, hanem egy millióan alig fe-
léről van szó, melynek kamatozása nem lehet
kétséges.

Lehetnek többen, kik a pesti lánchid részvét-
társulatának keletkeztét nem ismerik: azok számára
következőt tartok megemlítenőnek. Pestnek csak
egy mint Szegednek azelőtt hajóhídjá volt, melyen
a közlekedés csak egy mint itt gyakran akadá-
lyoztatott. Állandó hid szükségét és pedig a fővá-
roshoz méltótt mindenki állásta ugyan, de hiányzott
azon teremő ész, mely a sznyado ígét fölbresz-
sze és testé varázsolja. Mint minden nagy ügy-
nél, mely honunkban e század folytán létesült, egy
ittis a legnagyobb magyar, Széchenyi volt az, kinek
várás szavára az ige megtestesült, a részvénytár-
sulat s általa a világ egyik remeke, a budapesti
lánchid létrejött. De hogy a részvénytársulat által
e vállalatba fektetett milliók kamatozának is, ter-
mészetes a hid jövedelmét e társulatnak kellett
oda engedni s hozattak áldozatok több részlől. Így
Budapest városa a hid hasznóvételéről 90 évre le-
mondott és az azon időben díjmentes nemesség, a
katonaság és Budapest polgárai fizetésre önkényt
ajánlkoztak.

Hogy a Szegedet a Bánsággal összekötendő
állandó vaslemezhid aránylagos hasonló áldozatok
mellett — de talán eskis e módon — létrejöhet,
az kétségtelen; hogy a jelenlegi hajóhid a város-
nak tisztán mennyit jövedelmez, hogy kivétel nél-
küli fizetés mellett a közlekedés megszakítása nél-
kül mennyit jövedelmehetne és hány évre kellene
a városnak az alakulandó részvénytársulat javára
— az építés költségeit s ennek méltányos kamato-
zását tekintetbe véve — hasznóvételi jogáról le-
mondani, azt adatok hiányában jelenleg ki nem
számíthatjuk; de hogy ez áldozat a város részlől
Budapest meg nem közelítheti, arról meg lehe-
tlük győződve.

Szóljunk az ügyhez mindnyájan, kik értünk
hozza s kiket érdekel, csak az eredmény minden-
estre az legyen, hogy a szegedi váshidat föllá-
tsuk.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

Ujabb fejlemények.

— Máramarosban gazdasági egyeslet alakul.
— A temesvári gazdasági egyesletet f. hó
4-én közgyűlést tartott, hogy arról határozzon,
kétre lépése e társaság vagy nem. Két órai vi-
tatozás után — melyből kitűnt, hogy mindnyájan
egy intézet létesztését óhajtik, mely a déli megyék
gazdasági érdekeit szemügyre vegye, csak hogy az
egyik rész önálló társaságot kívánt, a másik pedig
a pesti gazdasági egyeslethez akart csatlakozni —
szavazással került a dolog, melynek eredménye szer-
ént 13 szavazattal 10 elöljáró eldöntött, hogy
a temesvári gazdasági egyeslet önállólag fönálljon.
Csekonits János ur mint elnök, Pesty Fri-
gyes mint titkár leköszönvén, ezen, valamint a
választmányban megírták helyek betöltése a leg-
közelebbi közgyűlés teendőjévé tétetett. (D.)

— A Tót-Megyeren rendezett ekeverseny
eredménye következő: a) az I. osztályu ekek közt
arany éremre érdemesítették: Gubicz András
pesti gépész 5. sz. ekéje, melynek munkájában a
vonóró, a barázda mélysége és szélessége, a szer-
kezet szilársága és célszerűsége, a barázda tiszt-
sága, a fordítás és az ár után az eredmény túl-
lételességét legnagyobb öszeggel fejézi ki. n. m.:
71.3; ezüst éremre: Gubicz András 7. sz. ekéje
68.2 öszeggel; Gubicz András 12. sz. ekéje 66.9

öszeggel; Vidats István pesti gépész 6. sz. ekéje
66.5 öszeggel. Bronz éremre: Gubicz András
14. sz. ekéje 62.8 öszeggel; Egei és Marics pesti
gépészek 19. sz. ekéje 65.6 öszeggel; Strobl és
Baris pesti gépészek 8. sz. ekéje 62.6 öszeggel;
b) a II. osztályu ekek közt: ezüst éremre:
Rück István pesti gépész 35. sz. ekéje 68.7 ösz-
szeggel. Bronz éremre: Rück István 30. sz. ekéje
64.6 öszeggel; Gubicz András 22. sz. ekéje
61.5 öszeggel; c) a III-ik osztályu ekek közt:
ezüst éremre: Rück István 48. sz. ekéje 70.2
öszeggel. Bronz éremre: Vidats István 44. sz.
ekéje 63.3 öszeggel. A IV. osztályban egyik ver-
senyző eke munkája sem elégté ki a várakozást,
különösen a tisztaságra, a vonóró s a szerke-
zetnek megfelelő szilárságra nézve.

Szegedi tárogató.

Szegedi sétat.

VI.

A híres böles Ábrahám a saukta klara azt
mondta: „A világ nagy színház” s igaza van. Csak
az kár, hogy a világi színpadon is nagyon rosztul
vannak a szerepek szétosztva; például: hány em-
ber találkozik, ki gazdag vagy nagyuri szerepet
játsszik, pedig tehetsége és műveltsége oly pará-
nyi, hogy még a kuesébekek között is megbuknik;
vannak továbbá emberek, kik a részeg szerepet
talán csak azért vállalták magukra, hogy mindent
kettős színben lássanak, amár ha kedves életbor-
dájukat csak egy példányban látják is, elfutnak.
Hány kereskedő van, kik mint a híres uszóme-
terek örökké usznak, pedig jobb szeretnék, ha szá-
razon érezhetnék magukat; hány kávév van, kit
az egész világ ekkórának ismer. No de hagyjuk
a világ színházát és térjünk a szegedi színházra.
Közleg az idősak, midőn Molnár igazgató jól
rendezett társulata körünkbe érkezendik. Tán jó
lenne módokról gondoskodnunk, melyek által a
társulat ittletlenek biztosítsa eszközöthetnek, mit
természetesen városunk derék községtanácsa legin-
kább tehet. Szeged városának kell némi áldozatot
hoznia, hogy nemzetiségünk apostolai körünkben
főntartassák magukat; mert nincsen olyan igazgató,
ki oly tetemes napiköltségek mellett, minők a szegedi
színháznál vannak, társulátval főntartassza
magát. Én bizon hiszem, hogy a főntisztelt tanács
e fontos kérdésben sem engedendi, hogy Szeged
városa hátramaradjon.

Dicsérlettel megemlítendő polgármester urnak
azon célszerű intézkedése, melyszerént a belvárosi
kövezet mindennap söpörteti s kétszer fölloco-
latja, legalább az ember nem kénytelen sétálás
közben annyi port nyelni, lévén különben is elég
nyelni valója — de nem szoros s aztán szem-
meinkkel is elég a bajunk, míg belőlük a port,
mit mások bele szórnak — kitisztíthatjuk.

Mire nem vetemedik egynemely erkölcselen
ember! Valami henye naplopó hogy embertársai
írgalmát és pénzt kizsákmányolhassa, jobb karját
lunge alá köve s frakkja újját lögtatva, azon ha-
zug álltással kéregetik, hogy jobb karját Magen-
tánál vessze el. A napokban mindazonáltal kistűlt,
hogy nem ötöt lötték meg, hanem 6 lött bakot;
mert oly vendéglőbe ment kéregetni, melynek de-
rék vendéglőse évek előtt maga is vitéz katona

volt a csakhamar átálta a gormba fogást, mely-lől az álcsonka végtéig pénz irkodik kieselni. Ráparancsolt tehát, hogy karját úgy alól húzza ki, mit a járdapostól nem akarván tenni, hirtelenében olyan két új, nem forintot, hanem csapást adott arcátlan arcára, hogy tisztán megútt a jobb karja, még pedig minden hiány és sértés nélkül, aztán elballagott épkézláb, még pedig — amint hallik — egyenesen a bírósághoz, hogy a vendég-lő ellen pert (tán haszonvesztései cím alatt?) kezdjen. „Auch gut!” mondaná Saphir — ha élne.

Kemény.

— Benedek Lajos es. kir. tábornagy és kormányzó ur tegnap este városunkba érkezett. Ma este lesz a tánevigalommal összekötött sorshúzás a színházban. Nem csupán emberszeretéből és hazafiságból készülnek nagyon sokan e vigalomra, melyen már megjelenésük által is szaporítja a kültúrt, hanem előjövétel, hanem kíváncsiságból is, hogy színről szíre a legszebb esportoztatban rendezve lássák a szebbnél szebb nyeregyeket, melyeket a jótékony célunk szentelték városunk nemesekből hőlyét és urat. A fiatalok mindenesetre táncolni is akarnak, miben Erdélyi jó zenéje mellett elég módok leendő. A kihozott számokat legközelebb közlünk.

— A pesti művelt körök egyik ünnepelt hőlye Grün Nina, városunk kedves leánya a napokban küldte be az eladás végett rábízott 500 sorsjegyet. Nem lehet kedves és hőleányi érdemeiről valóban tanusodok szép sorából ide nem igatunkat a következők: „Főlkere Önt, hogy a mellékelt 50 főt az illető helyre átszolgáltatassa s egyzersimint nevében köszöntöm nyilvánít a szíves megemlékezésért, mely által nekem is alkalom nyújtottak e szép és jótékony cél kivételében többi hőleánytestvéreimel és szülőföldem nemeslelkű leányával kezét foghatni.” Adjón a magyarok Istene több ily lelkes hőlyet városunknak és hazánkunk!

— Kedélyes vigalom színlhely volt mult este tőlkők a főlvárosi makkserdő. A tavaszi vigalom rendezői a bemenetől jobbra eső gyeses helyen gyönyört fánemet építettek. Az utat, melyen a tete helyhez jutott a közönség, haszsin lobogók jelekkel. Minden látogató haszsin szalagall keretezett Széchenyi- vagy Kazinczy-árcépet kapott. Hazánk érdekében e két nagy bajnokát minden hőmfi és hőleány örömmel tűzte keblére s köszönetet szavaztak az ügyes rendezőknek e kedves meglepetésért. Városunk hőlyköszorúja kivétel nélkül abban az inuadságos öltözetben jelent meg, melyet a dőle apákhoz méltó anyák viseltek egykoron. A sátorlaku rögtönzött terem lombazattal s haszsin szövettel és szalagokkal volt díszítve, a bejárás átellenében e nem mentőknek, a legnagyobb magyarnak arcépe mulatásközben is figyelemzette a jelenlévőket, hogy első és legesen-tebb a hon, mely nem volt, hanem lesz. Márka Mendus zenekara a szó szoros értelmében talp alá huzta apáink notáját, melyekből francia négyes-sokkal egytté, állt a táncrad. Pálffy vendégöl étket jők és jutányosak voltak. A jótékony-ság hazafias érénye sem maradt ki a vigalomból, amennyiben valaki a szűkölködő horvát honfirtásaink javára rendezett sorshúzáshoz egy óra alatt 300 jegyét adott el. A mulatás reggelig tartott.

— A budai helytartósági osztálynak egy le-irátalán fogva a tandíjak fölötti szabad rendelkezési jog jövőre Szeged közösgének, mint a helybeli főtanoda egyedüli alapítójának s eddigi főtanítójának átengedtté, ez alkalomból a helybeli főtanodában jövőre a tandíjaknak miként s mennyiben leendő szedése nézve a közösi vá-lasztmány által f. é. tavaszöl 23-án tartott ülesben hozott határozatánál fogva jövőre a helybeliektől évenként beíratási díj fejében 1 ft, a vidékiektől

pedig évenként tandíj fejében 8 ft (a szegények kivételével) lesz veendő.

— Szeged város részvételre Rohrer Antal halála fölött. — A helybeli főtanoda főtitelendő igazgatójának! Boldog emlékü néhai főtitel-endő Rohrer Antal a helybeli kegyesreudi szerzet ház- és főlv tanodák által érdeműs igazgatójának f. évi tavaszöl 9-én történt gyászós kintulával — ki a kebelbeli tanodákat látogatók összes tanuló if-juságának a főlvb tudományokban buzgó oktatása által mint tanár évek óta lelkenek egész odaad-ásával teljes sikerrel tett leghasznosabb szolgálatát által Szeged város közszeretett és bizalmát föl-tétlenül kiérdemlette — nem csak a városra és a fő-tisztelendű szerzet, hanem általában a tandíjre is hálomlót érzékeny és csak hason nagytdomá-nyu felfuval pótolható vesztésé fölött a városi közösgválasztmány részvevő meli sajnálkozásait a tandíj és közoktatás fáradaalmas pályáján nagy ér-deemet aratott férfin méltó emléke föntartására jegyzőkönybe ígattva, azt a főtitelendő főtanoda igazgatójának irásosan is kinyilatkoztatni el-árta. Midőn tehát a közösgválasztmány ezen öszinte részvétét a sokszoros vesztésében tolmá-csolnám, megemlékezve a főtitelendő kegyesreud kétszázados sikerűs működéséről, melynek Szeged város köszönheti, hogy nem csak magának a vá-rosnak tudományosan kiképzett polgárokát nevel-tett, hanem a hazának is férfiakat, kikben mind Szeged, mind az egész ország büszkesége méltón öszpontosul, el nem mulasztom kinyilatkoztatni: hogy az érzékeny vesztésének sajnálkozásunk mel-lét egyedüli megnyugtató vigaszunk jótékony esil-laga azon öntudatból derül föl, hogy az ájtatos rendek leghasznosbikának van és lesz még számos nem kisebb érdemi tagja, kiben ifjuságunk böles tanárát, maga a kegyesreudi kebelbeli ház és ta-noda méltó igazgatójának s a tandíj egyedüli buzgalma bajnokát föltalálhatni fogja. Ugyanez alkalommal örök emléktű Széchenyi István, a haza nagy halottja lelki idűvért tartott gyász-isteni tisztelettel a helybeli kegyesreudieknek ha-zafias érdemük nemes tanításával a gyászünnep-ly megasztalossága emléseire történt közreműkö-léséért a közösgválasztmányunk jegyzőkönyvileg ki-jelzett elismerő köszönetét van szerencsém a fő-tisztelendő igazgatójának tudomására juttatni. — Szegeden, 1860. nyárelő 9-én. Gamperl m. k. polgármester.”

— A tegnapielőtti zivatar alatt egy róksi la-kos 12 éves fiát, ki négy lóval hazafelé hajtott, a villám a lovakkal együtt agyon sújtott.

100. — A szegediek egyetlen jó vize a tiszavíz, mely minidig éven van a partidől szo-metdombokról hemozokott vízben tenyésző szünny-pótkel. Nem lehet eléggé ajánlunk az illetők becses figyelembe a tiszapart tisztán tartását; erre nem csak a hatóság, de a közönség is figyelhet.

— A napokban egy dorozsmait asszony be-jöven a szegedi piacra, azáltal tudt föl, hogy há-rrom szép, erőteljes, egészen egyenlő gyermek volt vele. A nő öltözte nagy szegénységre mutatott s az östönözhetett néhány jósvív szegedi asszonyt, hogy három ikergermekéből egyik egyet, a másik másikat kérjenek örökre. A szegény asz-sony a hála és eszudkozás nemével mondá: „Is-ten látja lelkemet jó asszonynak, nagyon szegény vagyok, de azért ha minden gyermekemért ezer csillagot hoznak is le az égből, még sem adom véretem örök.”

100. — Bizonyos uriember nehezen el-vaszt Barsi Józsefnak a sajtoról szóló cikkeit, azontul ilyesmiket nem is szeret hinni a józm lélek, míg keseritlen meg nem gyözöttől rólók. Hogy a dolgra térjünk, az a bizonyos uriember különféle irodalmi vállalatokba szokott kapkodni és meglo-ni, s mindannyiszor pénzt kölcsönöz fölül fölül, hogy majd vállalatá eredményével fog fizetni. En legkisebb akarok maradni a bírák között. Csakis a nagy közönség és a hazai irodalom egyetemes

érdekeben hozom nem ítélő, egyedül kérdő sorai-mat: vajon mennyire használ a közönségnek és az irodalomnak, ha valakinek szabadságában áll (de szabadságában áll-e) az írói tekintélyt s ezzel ez irodalom nevét holmi koldusoktól rantani? Koldusnak nevezem, midőn valaki 10, 20, 30, 40 forintot kéreget, hogy adósságait tisztázgathassa s a jölelki hitelezőknek oly fenyes munkát ígér, melynek jövedelméből irodalomról lesz képes meg-teremni. Eredője az irodalom becstől teljes leleklől teljes szívünköl és minden erőnköl, de önzésünk nek ne engedjünk utat. Legyen óvakodó a közön-ség s ne higgyék azoknak, kik még ki sem boesattak előzetési íveiket, már is pénz kére-genek. Legyenek ezek olyan emberek, kik csak ugyan megérdemlik a segélyt nem önnön nyomor-úgyos panaszai, de élők és tettek, szíval valódi érdemek által. Sok jölelki írónk van nekünk, nem szorultunk egye haszonlesőkre. „Amint mondat, sem bíró, sem író nem vagyok, de a nagy közön-ség közt tartozom és szeretem érdemeit, a közös érdemeket védelmezni amennyire esékly erőm meg-engedi, s ezt teszem akkor is, ha ezáltal barátom helyett ellenséget fogok látni abban, ki soraimat magára veszi.”

— H. M. Várárhely művelt közönsége hor-vátországi honfirtásnak javára egy ottani nagy kerthben, melyet valamelyki uradalmi tiszt haszná-l, népünnepet kapot rendezni. A kertet használó tiszt uradárussan megkeresztelt, engedné át az alkalomra kerjtét, ez azonban tehenei iránt való előszeret-etből a kívánság teljesítését megtagadta, sőt midőn a rendezők a legelőben netán túrtendően kör me-gterítését ajánlották, akkor is a tehenei iránti gyín-gődség gyözött a jótékony-ság fölött.

— Az „Idők Tanja” megagyonbodik. Mutatványlapijában következő indítványlapon lép föl: „Huszonnégy év múlva, 1884-ben ezer éve lesz a magyarok Európába költözésének s nemzetünk a szerencsés honalapítás ezredéves ünnepéül fogja az összes művelt népek testvéries örvendezése mel-lét megünnepelhetni. Ennek emlékére alapítson a magyar nemzet 1884-ig egy nagy magyar várost Pusztá-Szeren, az első alkotmányozó nemzet-gyűlés helyén és nevezze el Arpalóvárnak.”

— Denjén László Kolozsvárt, Fraenkl és Friedman Rimaszombaton könyvkereskedés-t nyitottak. Vajha mindenképp városban létez-nek már egy-egy szellemi kineátor.

— A horvátországi honfirtásaink javára rendezett jótékonycún sorshúzáshoz nyeregyek-kei következő hőlyek és urak járultak: (Folyt.)

1219.	Glozanec ur adott	1 nyeregyent.
1220.	Csucsics Antonia urölgy	1
1221—1227.	Staudinger Vilma urölgy	7
1228—1237.	Arlety Ádám urölgy	10
1238—1239.	Vidra Ferenc ur	2
1240—1252.	Székely Anna urölgy	13
1253—1255.	Reiner Mari urölgy	3
1256.	Osztravsky Ferenc ur	1
1257.	Ilj. Szivesy László ur	1
1258—1261.	Zóder Andor ur és nője	4
1262—1267.	Kirkay Andrá urölgy	6
1268.	Kirkay Karolai urölgy	1
1269.	Kirkay Irma urölgy	1
1270—1273.	Ivaskovits Maria urölgy	4
1274.	Landan Alajos ur	1
1278—1280.	Krehsz és Mayer urak	6
1281.	Biró Akos ur	1
1282—1283.	Kemény Mária urölgy	2
1284—1286.	Szencsúr urölgy	3
1287.	Erdősöky Mari urölgy	1
1288.	Zombory Anna urölgy	1
1289—1290.	Petty Maria urölgy	2
1291.	Osztravsky József ur	1
1292.	Ilj. Osztravsky József ur	1
1293—1294.	Ilj. Völves Gyula ur	2
1295.	Ilj. Posgay Karoly ur	1
1296.	Dzandravits Malvin urölgy	1
1297.	Szencsúr Paulin urölgy	1

*) Az illető nyit sem barátja Ünek s különben van nak emberek, kikől tisztelteni — gyalázat. Szerk.

TÁRCA.

Garibaldi emlékiratai.

(Garibaldi saját elbeszélése után közli id. Dumas Sándor.)

II.

Fiatl koromnak első éveit, mint a legtöbb gyermek, sirás és nevetés közt töltöttem el: a já-tékban több gyönyört találtam, mint a tanulásban; azon áldozatokból, miket szülőim értemet hoztak, nem huztam oly nagy hasznot, mint kötelességem lett volna. Rendkívüli mi sem történt velem gyer-mekkoromban. Istentől és anyától jó szívet nyer-tem s annak sugallatát mindíg örömmel követtem. A kiesnyek, gyöngék és szenvedők iránt mindíg részvétet éreztem; ezen részvét egészen az álato-kig kiterjedt, sőt jobban mondva, ezeknél kez-dődött.

Egykor oly szerencsétlen voltam, hogy egy kis tüssöknök lábát kiszakasztottam s ez nekem sok

könyvet okozott. Tanítóim közül különös hálalato-sággal gondolok Giovanni atyára és Arena ura. Giovanni atyával azonban fájdalom sokkal bizalmasabban állottam, hogy sem különös hasz-not huzhattam volna tanításaiából és különösen va-lahányszor angolokkal jövek össze, az is nehezem, hogy nem tanultam tőle angolul; ami keveset tudok s különösen a római történelem ismeretét Arena urnak köszönhetem.

Olaszországban és névszerént Nizzában, hol Franciaország közelsége a nevelésre befolyást ga-korol, gyakran előkövetik azon nevelési hibát, hogy a gyermeket hazája nyelvére és történelmére nem tanítatják. — En Arena ur tanításának és Angelo testvérem folytonos intéseinek köszönhe-ten esékly történelmi ismereteimet és azon köny-vyűségeit, melylyel magamat kifejezni képes vagyok.

Életem ezen első korszakának elbeszélését egy-magában jelentéktelen tény föltelítéssel végzem be, mely azonban fogalmat nyújthat azon hajlan-dóságról, melylyel a kalandok iránt viseltettem.

Megunva a tanodát és a sok ülést, egy napon né-hány társammal azt indítványoztam, hogy szokjünk meg Genuába. Azonnal hozzá kezdttünk a terv ki-viteléhez. Eloldunk egy halászcsemetét s kelteti irányban elvitorláztunk. Egy pap azonban észre-vette esnyitlenk s jelentést tett felüle atyámnak. Azóta esékly rokonszenvvel viseltetem a papok iránt. Hajót küldtek utánunk, mely bennünket nem-sokára utórt és megszigonyitva hazavitt.

III.

A tavasz és fiatal-ság kettős napfényében lát-tam először azon hajót, melyen tengerre valék szál-lalando, a szép „Costanza”-t és soha sem fogom el-feledni erőteljes mozdulatait, sugár árboacit, tá-gas födélzetét, sem pedig vídám liguriai matrózatát, kik szerelmi dalokat énekeltek, mivel még akkor nem ismertek másokat. Mig én örömteli szívvel az erkélyről a hajót nézeltem, melyen elindulandó valék, anyám könyekkel szemében podgyászomot rendezgette.

Hivatásom volt tengerre szállni. Atyám sokáig elhúszkolt és azt állajta, hogy orvos, törvénytudó vagy pap legyek. Sírvegesem végre győzött; szeretete engedett ifjú becsvágyamnak s nem-sokára a derek Angelo Pesante kapitány oldala mellett állottam, kinek melője joga volt első rangú hadihajó fölött parancsnokolni. Pesante soha sem vezényelt hajórajt; ha szabadkezet engedtek volna neki, bizonyára csakhamar teremtett volna egyet, a csónakoktól kezdve föl a háromsoros hajóig; ha valaha ő e fölajlatat bízott volna meg, ő annak bizonyára diesteljesen és becsülettel megfelelt volna.

Az első utat Odessába tettem. Semmi különös nem beszélhetek felőle.

Második utamnak célja Róma volt, hová atyám is elkísért. Ez utat saját „Santa Reparata” című kis hajóján tettem.

Előttem, ki a régieknek oly nagy tisztelője vagyok, Róma a világ fővárosa volt, melynek físztelemtől romjai az elmúlt nagyságok emlékei oly élénken fölelevenít. Teljes lelkeimből szerettem e várost és pedig nem csak teljes nagyságának büszke barabain, hanem a legkisebb eseményekben is, miket mint drága kincseket őriztem emlékezetemben. Távolléte csak növekedett iránta való szeretetem és az oceanon túl gyakran sóvárogva vágytam falai közé visszatérhetni.

(Folyt. köv.)

Szeged multja.

Remellay Gusztávot.

II. korszak.

I. Először trónra léptél Hunyadi Mátyás haláláig.

Folytatás.

„Hallj! hallj! a vajdát!” hangzott körülöttem s azután messzire, ameddig csak a fémeg állt, mire Hunyadi így szólt:

„Én mindig ellenzetem a békekötést, de ti urak határozatok s nekem mint alkotmányos polgárnak hódolnom kellett a király s a többség akaratának. Azonban ha most mást határozok s ha a király, miután a pápa nevében érvénytelennek mondott eskü által föloldoztatok, hadra szólítja föl a nemzetet, én örömmel ragadom meg az alkalmat, szokott lelkesedéssel harcolni hitem s hazám hőse ellenével, kiket Isten segédével most végleg kiűzhetünk Európából, mely remélve tekint felénk: megátkozza, ha nem ragadok meg a kedvező alkalmat, megörömetni a félhold hatalmát.”

A vajda e szavait harásny helyeslés követte s mivel, aki talán akart volna, sem mert még továbbra is a béke mellett nyilatkozni, a király kijelentette, hogy ha a pápa képviselője föloldja a telt eskütől, harcra fogja szólítani a nemzetet a szent hit elleni ellen.

Ulászló e szavaira égig ható örömlármá hangzott: mire a bíbortok a pápa nevében föloldva az esküt a királyt és rendeket, új hűbetelet követelt tőlük arra nézve, hogy hadat kezdve a pogányok ellen, a pápa s a többi fejedelmek beleegyezése nélkül nem könek vele békét.

Amint vége lett ezen nevezetes s következményében oly szomorú gyűlésnek, örömben uszott az egész kis nemesség s a harcias szellemű furaik, valamint a szegediek is, kik mindenféle hangosan éltezték a királyt s Hunyadi, pazar ősi vendégszeretettel fogadták s látták el mindennel az országgyűlés tagjait s a hon szent nevében fogadták hogy a nagy örömmel, melyet a hadi határozat a városban szült, aránylagos lesz azon harcosok száma, kik által a pogányok ellen vonulandó hadseregben képviselve leend a nagy, a harcias szellemű, a hazafias érzelmi s honfiai áldozatra kész, a mindezen tekintetben egy város által sem megelőzött Szeged!

S azon ajkak közül, melyekről ekkor örömhangozók törtek ki, hány száz nemult el rövid idő múlva.

Hunyadi kevéssel azután, hogy elhatározottat a békétörés, lenn termett a déli határnál, zászlói alatt voltak a szegediek is. Kár, hogy általában nincs tudomás arról, kik voltak a nevezetes Hunyadi időkben a szegediek vezérei; mily joggal lehetne büszke azon szegedi család, mely azt mondhatná, hogy Hunyadi János zászlói alatt vezérkedett őse s mily büszké lehetnének

azon szegedi lakosok is, kik azzal díszelkedhének, hogy a nagy Hunyadi-kor győzelmeiben résztvevő vagy akkor mint vértanu halt el elődjök.

De mivel e tekintetben nem bírnék tényleges tudomással, — de az kétségtelen, hogy sok maiglan is virágzó szegedi család elődei már a Hunyadi-korban is itt laktak — annál többekre nézve áll a kötelezettség mindig megemlékezni, hogy az ősi, ki lángolón szeretete hazáját s ki azért minden áldozatra kész volt, hasonló követel utódaitól s elátkozza őket, ha nem olyanok, aminek lenniük kell.

Azonban ezért egy szegedi embert sem átkozni elődje s hiszem, mi a világ világ lesz — mert addig mindig lesz magyar — ürvendni fognak utódaiknak a szegediek ősei.

Sajátszeri valami az a rokonszenv, minduntalan tollamba vonul villanyozó ereje s szívem, mely annyi vonzalmat érez Szeged lakóihoz, örül az alkalomnak, magasztalólag beszélni felőlük.

De hagyjuk ezt s léssuk mily eredményt szült a szegedi sz. ferenczi zátna mellett történt eskütörés.

A hareszomias király nem várta be, míg ősszegedről az egész hadiőr, mit nem is vélt nélkülözhetetlen sütkészenek; mert azt hitte, hogy mielőtt meggátolhatna a szultán, egyesülhet vele Castrioli Sándor, a hős albán fejedelem, ki több mint 20,000 emberrel készült a mozimek ellen.

Körülbelül ugyanannyi harccsal indult meg a király s miután Orsovánál átkelt a Dunán s hatámba kerítette Szerbia várait, nyomult előre Nikopolis felé, míg Hunyadi a lovassággal száguldván szerte, semmire sem több török csapatot.

Nikopolnál, hol 80 évvel előbb véres csatát veszített Zsigmond, von állomást Ulászló s itt már mutatkozik kezdtek a veszély némi előjelei, mert Brankovics arányukodási miatt nem érkezett Szerbiából segély s Magyarországból sem jöttek el a várt dandárok, melyeknek pedig meg kellett volna érkezni, de fájdalom, ott is voltak, kikre hatni tudott Brankovics.

Mig ez nem teljesítette kötelességét, Drák oláh vajda 10,000 embert hozott, ki azonban azt is mondá, hogy a szultán azonnal, amint megtudta az eskütörést, békét kötött ázsiai elleneivel s ropant számu sereggel közelg.

Drák azt javasolta, hogy Szerbiába vonuljon vissza a magyar had s ott várja be, míg elérkeznek az onnan reményelt dandárok. Ez mindenestre a legokosabb tett lett volna s ezen nézetet pártolta Caesarini is; de hiában, a heves, ifjú király mit sem akart hallani a visszavonulástól s Hunyadi is, a mult diadalaira emlékezve, a király véleményéhez hajlott.

Igy megkezdett a szerencsétlenül végződött csata sz. Márton-élmény. A dunai mocsárok közti szűk utak eltorlaszolatván s nagy ágyúkkal ellátván a bal szárny, melyet a sz. László zászlóját lobogató nagy-várai püspök (Domini János) vezérelte, a Tarnovszky s Bobrich által kormányzott lengyel lovasság földözete alatt ezen mocsárokra támaszkodott, míg az ezen s a város közt a király személyes vezénylete alatt álló derek had állította föl Hunyadi, ki ismételve kérte a királyt, hogy csak akkor, ha majd érte küld, hagyja el ezen biztos helyet.

A jobb szárnyat, melyhez Caesarini, Rozgonyi (az egi püspök), a két Thallóczy, az ország zászlóját vivő fondárnok (Báthory István) csatlakoztak, a tengerny nyílt ki, míg Hunyadi a magyar s oláh lovassággal semmi helyhez sem köte, tervezte megkezdni a csatát s később oda sietni, hol jelenléte s segédtele szükségessé válik. Azon szegediek, mivel a szegedi dandár nagyobb részét lovasság képezte, kik résztvettek s nagyobb részt vértanui halállal multak ki hazájokért, ilykép a nagy bajnok vezénylete alatt küzdtek a véres csatában.

(Folyt. köv.)

V e g y e s .

— Imitt-amott van egy kis látszatja annak, hogy az orosz birodalom határos Amerikával, a nagyszerű fölültekkel, amerikai szőlősmód szerent humbergok hazajárat. Egyik moszkvai lap komolyan állítja, hogy Kirillova Márta nevű leányzó még telutó 29-kén az erdőben a szakadó hó által

eltemetve, elaludt s tavaszhoz föl-é, tehát egy egész hónap múlva ebek által fölálaltatván, föl-ébredt és teljesen magához tért.

— Levélposta légnemással. Londonban a főpontokon földalatti közlekedést szándékoznak fölállítani: e célra a földalatti csatornák alkalmaztatnak, melyeken nagyobb postacsomagok is légnemással által fognak egy helyről más helyre szállíthatni. A társulat s a töké — mintegy 25,000 font sterling — már készen van, mi az eszme életrevalóságát tanúsítja.

— III. Napoleon, a franciák császára, íres áráiban „Julius Caesar életét” írta meg, mely mű nekikora meg fog jelenni. Julius Caesar kora mindig kedvence tanulmánya volt Napoleonnak. E könyv célja — mint mondják — bebizonyítani, hogy Rómában Julius Caesar volt a demokratikus eszmék képviselője, s a nemzeti akaratot ő segítte győzelemre a szenatori aristocratusus fölött.

M u l a s s u n k .

2 Két uriember kártyaszalhoz tilt s nagy félőráig minden megvárta nélkül élvezhették a játékok. Ekkor egy uriember szegediek hozzájok s nagy érdeklődéssel néz egyikek kártyájába, de oly közelről, hogy ora nem egyszer jött érintkezésbe szomszédja fölvel. Az ilyenekpen megvárta játékos mindent elkövetett, hogy a kellemetlen szomszédától szabaduljon, de hasztalan, a szomszéd ora rendületlenül piszkálta fölvetőt. Végre elmes gondolatra jön, előveszi zsebbőlét s úgy tesz, mint ha használni akarná, cheyelt azonban nekimegy szomszédja orrának s megrázza amenny istenigazában, azzal egész udvariassággal fordul hozzá s mondja: „Bocsánatot kérek, azt gondoltam saját orrommal van dolgom.” A kellemetlen szomszéd nem nézett többé olyan nagyon a kártyába.

Irodalom és művészet.

7 Megkaptuk a „Debreceeni Közlöny” mutatványlapját s első látásra szívünk legmelyéből örövendtünkkel áultott, hogy a derek, a nagy és lelkes Debreceenek végre valahára sajátközlönyve van, mely tanuskodjék léteről, szelleméről, haladásáról, örömeiről, bánatáról. Az első szám, megvalljuk őszintén, nem olyan, minőnek Debreceen lapját hogy legyen, ohajtának. Az elsőszámban ugyanazon humbergserít dícsékvést és gyöngédelenséget látnak, mely Prépost István hazánkfiát már a Xantus-féle ügyben jellemelte, melyben Xantus utolsó levele maga gnyúlta ki s itélt el Prépost ur szerénytelenségét. Arra nézve pedig kövesse meg magát P. ur, mintha ő lett volna a Szegeden megjelenő lap eszméjének első megpendítője s ragója. Nem a magunk számára akarjuk visszakövetelni ez elcsajátított érdemet, hanem lelkes kiadónk helyett kell rendtartásának P. urnak általánosán ismert üdiesítését, mert a t. k. levelek vannak kezüknel, melyek őt év előtt irattak lapunk kiadója által s melyekben lap alapításáról illetőleg mielőbbi megkezdéséről értekeztek velünk. P. urnak összes érdemei a szegedi lap körül abban állnak, hogy, miután kiadónk lapengedélyért már benyújtotta kérvényét, valami ügyben idevetődött Szegedre azon zándékkal, hogy ő akar itt lapot kiadni, látván mindazonáltal, hogy ez nem csak addig van s egyelőre meggyőződve arról, hogy lapkiadásához a közönség bizalma is szükséges s miután megmondották neki, hogy lapszerkesztéshez a Xantus levelei kiadásánál kifejtett szellemi tehetségeknél valamiképp több is igényeltetik, tovább állt. Ennyit a felelős szerkesztő és kiadó henegetéséről. A többire nézve, ha a „Debreceeni Közlöny”nek csakugyan mindazon munkatársai lesznek, kiket a szerkesztő előszavában megnevez s kivált ha ezen tudományos képzettséggel és irodalmi érdemekkel bíró munkatársak annyi befolyással lesznek a szerkesztőre, hogy üdiesítőssé módorál- ló leszoktassák s a Xantus-féle ügyhez hasonló eljárásoktól megójják, egy debreceni lapírtáskun bizonyval egyike lesz a hon drága kincseinek, melynek ápolását elég melegen soha sem ajánlhatjuk. A Széchenyiről szóló cikk meleg szívvel fakadt, a többi rovatok is jól vannak betölve, kivéve a napiesemények rovatát, mely a mutatóvány-számából nyilvántzik kimaradt.

Levelekösár.

— Magyarok ébredése irónak. Ünnek több költeményem nem azért nem közöljük, mert nem jók, hanem azért nem lehet közölnünk, mert nagyon is jók. Ezek közé tartozik a főnébi is, melyben még oly végőráról is van szó, miőt napjag gondolatán sem szabad már emlegetnünk. A buzdító költemény, mely szintén nem rossz, azért nem közöljük, mivel az illetőnek ugyis abszurdnak már olyan bírálóit, kik határt nem ismerve a dicsőítésben, inkább romlására, mint javára vannak, sőt olyanokra késztetnek elcsabítani a boldoglatán, mi kétségkívül végzetlen hátrányára szolgálhat volna neki. Szerkesztőjére az el- lőnének, neki több ezre és belátás volt, mint ama harang- töltő hajdu uraknak. — Botondának. A kérdéses költemény kezünkbe jutott. Eltettük, hogy kissé verőnyesebb időben használhasunk.

